

Atatürk, Bilimsel Düşünce ve Türkçe*

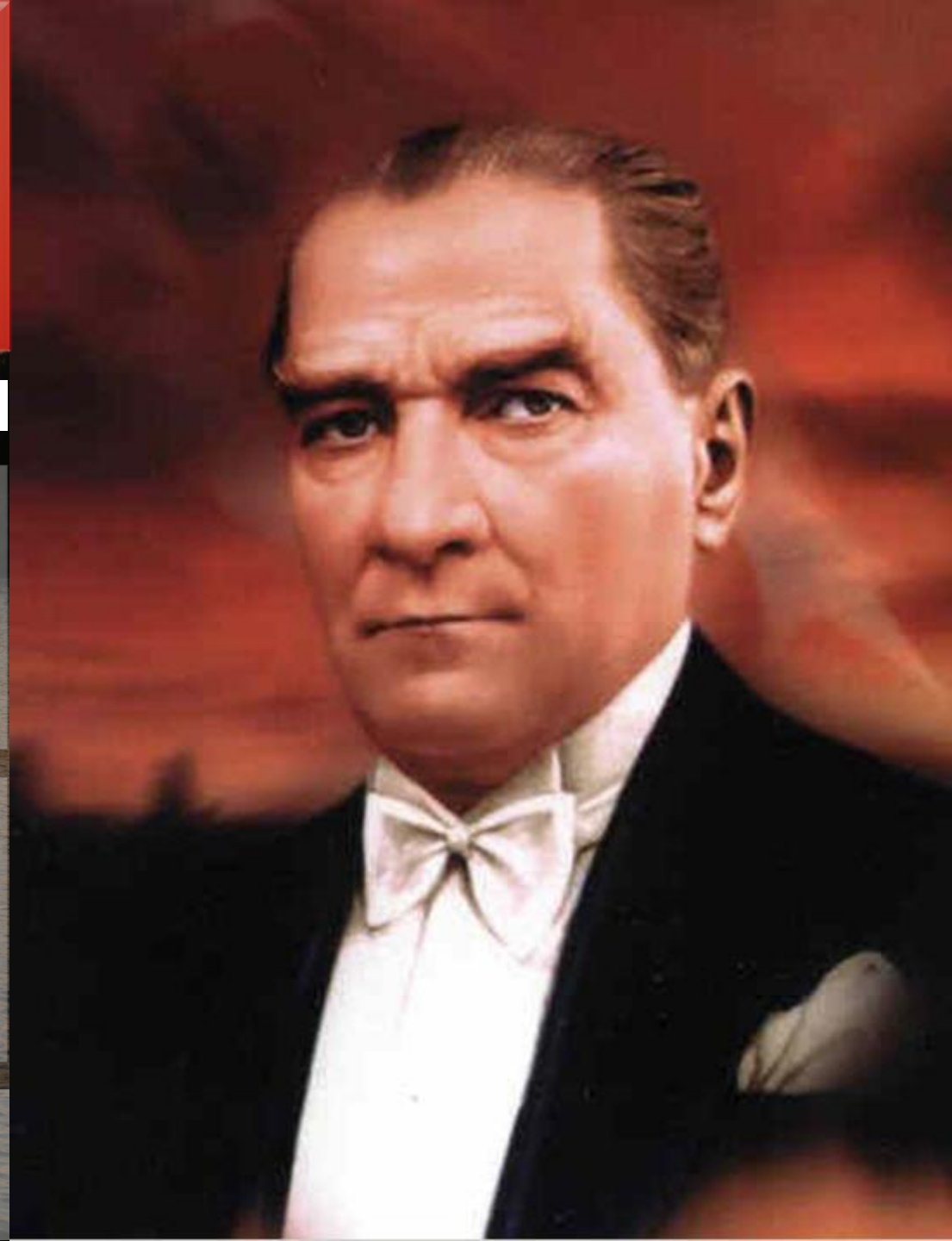
<http://www.site.uottawa.ca/~oren/y/2015/11-10-Ata.ppsx>

10 Kasım 2015

Türk-Kanada Kültür Derneği
Ottava Üniversitesi
Ottava, Kanada

Tuncer Ören
Emeritüs Profesör
Ottava Üniversitesi
Ottava, Kanada

* 12 Kasım 2011'de Ottawa
Büyükkelçiliğimizin konutunda yapmış
olduğum bir [konuşmadan](#) uyarlanmıştır.



- 
- • Acaba Atatürk olmasaydı Türkiye ne olurdu?
- Atatürk bilgileri / Atatürk bilinci
 - Atatürk ve bilimsel düşünce
 - Atatürk ve Türkçe
 - Konuşmacının bazı çalışmaları
 - Türkçe için ne yapabiliriz?



**Acaba Atatürk olmasaydı,
Türkiye ne olurdu?**

TURQUIE, TU DOIS ATATÜRK A DIEU
ET LE RESTE A ATATÜRK !

Daniel DUMOULIN

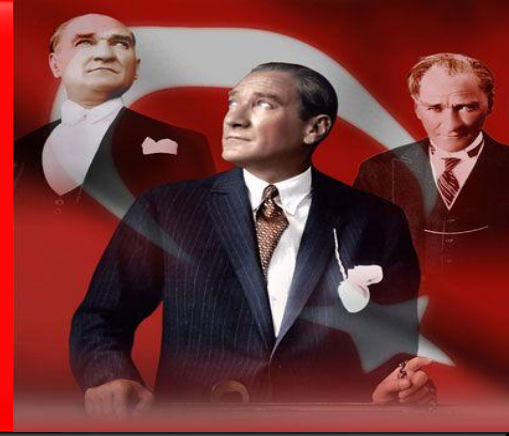


**"Türkiye; Atatürk'ü Tanrı'ya borçlusun,
geri kalan her şeyi de ATATÜRK'e! "**

Daniel Dumoulin'in 2008
başında dostlarına gönderdiği
tebrik kartı

DANİEL DUMOULIN - BBL (Banque Bruxelles
Lambert) Şube Müdürü,
Türk Kültürünü ve Tarihini Yaşatma Derneği Başkanı

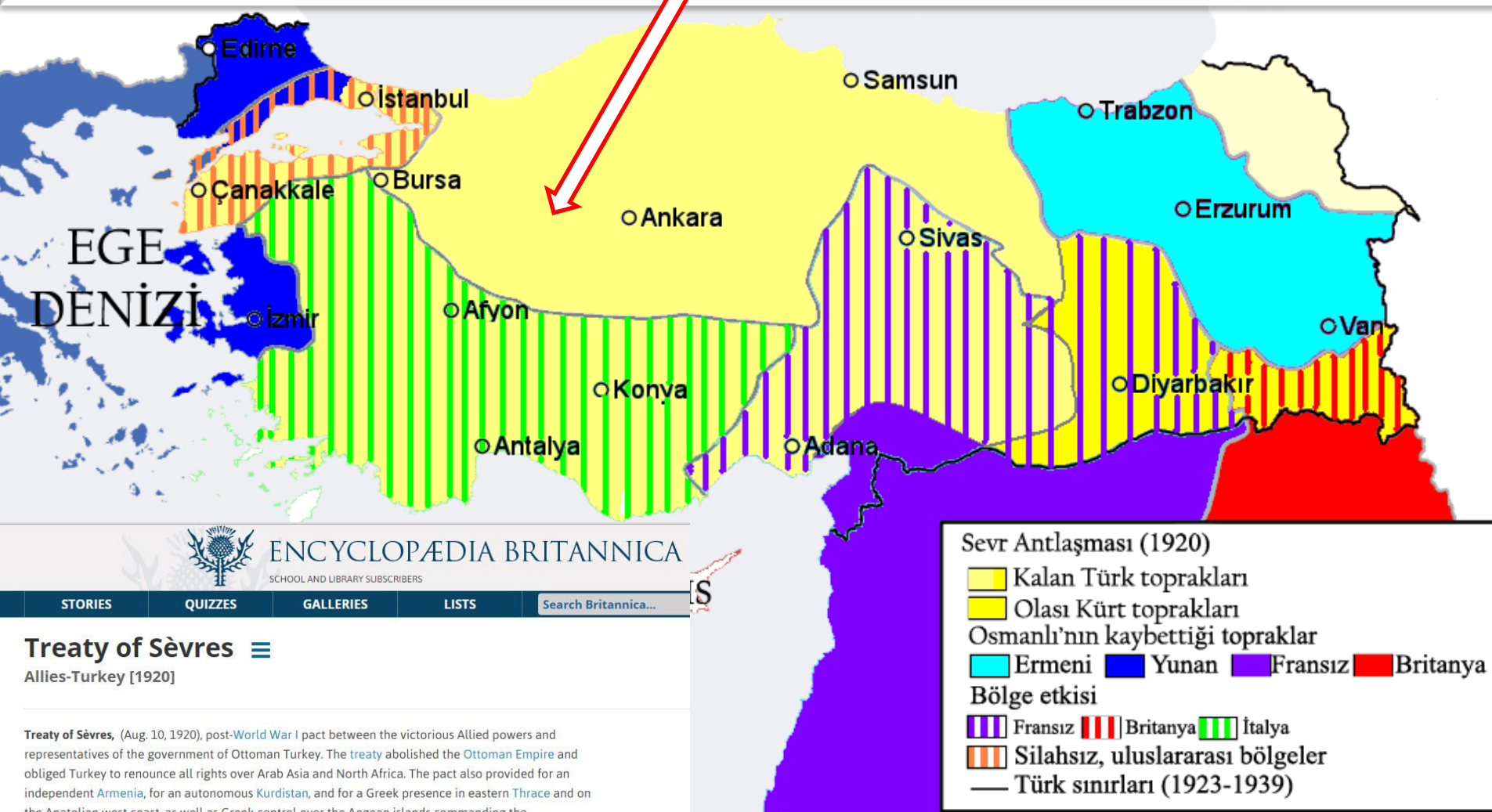
Acaba Atatürk olmasaydı Türkiye ne olurdu?



- 1914,** 3 Kasım - Rusya, Osmanlı Devleti'ne savaş ilan etti
5 Kasım - İngiltere ve Fransa, Osmanlı Devleti'ne savaş ilan etti
- 1915,** 19 Şubat - İngiliz ve Fransız kuvvetleri, Çanakkale'yi topa tuttu
25 Nisan - Anzakların (Avustralyalı ve Yeni Zelandalı askerlerin)
İngilizleri destekleyerek Çanakkale'ye gelmeleri
- 1918,** 13 Kasım - İstanbul'un işgali (İngiliz, Fransız ve İtalyanlar)
(6 Ekim 1923'e kadar)
- 1920,** 10 Ağus. - Sevr antlaşmasının imzalanması

Türkiye'nin kurtulmasında Atatürk Mucizesi hakkında
ayrıntılı bilgi için bkz: [Atatürk Kronolojisi](#)

Atatürk olmasaydı: 10 Ağustos 1920’de imzalanmış olan Sevr antlaşması ile Türklere bırakılmak istenen bölge



ENCYCLOPÆDIA BRITANNICA

SCHOOL AND LIBRARY SUBSCRIBERS

STORIES

QUIZZES

GALLERIES

LISTS

Search Britannica...

Treaty of Sèvres

Allies-Turkey [1920]

Treaty of Sèvres, (Aug. 10, 1920), post-World War I pact between the victorious Allied powers and representatives of the government of Ottoman Turkey. The treaty abolished the Ottoman Empire and obliged Turkey to renounce all rights over Arab Asia and North Africa. The pact also provided for an independent Armenia, for an autonomous Kurdistan, and for a Greek presence in eastern Thrace and on the Anatolian west coast, as well as Greek control over the Aegean islands commanding the Dardanelles. Rejected by the new Turkish nationalist regime, the Treaty of Sèvres was replaced by the Treaty of Lausanne in 1923.

Atatürk'ün Anzaklar hakkındaki sözleri, Anzak Koyu, Gelibolu



"THOSE HEROES THAT SHED THEIR BLOOD
AND LOST THEIR LIVES...
YOU ARE NOW LYING IN THE SOIL OF A FRIENDLY COUNTRY.
THEREFORE REST IN PEACE.
THERE IS NO DIFFERENCE BETWEEN THE JOHNNIES
AND THE MEHMETS TO US WHERE THEY LIE SIDE BY SIDE
HERE IN THIS COUNTRY OF OURS...
YOU, THE MOTHERS,
WHO SENT THEIR SONS FROM FAR AWAY COUNTRIES
WIPE AWAY YOUR TEARS.
YOUR SONS ARE NOW LYING IN OUR BOSOM
AND ARE IN PEACE.
AFTER HAVING LOST THEIR LIVES ON THIS LAND THEY HAVE
BECOME OUR SONS AS WELL."

"Bu Memleketin toprakları üstünde kanlarını döken kahramanlar! Burada dost bir vatanın toprağındasınız. Huzur ve sükun içinde uyuyunuz. Sizler Mehmetçiklerle yanyana koyun koyunasınız. Uzak diyarlardan evlatlarını harbe gönderen analar! Gözyaşlarınızı dindiriniz. Evlatlarınız bizim bağrımızdadır, huzur içindedirler ve huzur içinde rahat rahat uyuyacaklardır. Onlar bu toprakta canlarını verdikten sonra artık bizim evlatlarımız olmuşlardır."

Atatürk ve Kurtuluş Savaşı [Müzesi](#)

Atatürk'ün “Yurtta barış, cihanda barış” görüşünün bir uygulaması:

Mustafa Kemal [Atatürk Anıtı](#), Kanberra, Avustralya - **2007** Nisan



Atatürk'in Anzak askerleri
hakkındaki sözleri

A satellite map of the Eastern Mediterranean region, showing the coastlines of Turkey, Syria, and Iraq, and the surrounding waters of the Mediterranean Sea and the Gulf of Oman. The map is used as a background for the presentation.

- Acaba Atatürk olmasaydı Türkiye ne olurdu?



- Atatürk bilgileri / Atatürk bilinci

- Atatürk ve bilimsel düşünce

- Atatürk ve Türkçe

- Konuşmacının bazı çalışmaları

- Türkçe için ne yapabiliriz?

“Atatürk'ü anlamak, sevmek, değerlendirmek ve tanımak **bir bilgi aktarım işi değildir.**

Akıl yoluyla algılama, inceleme, özümseme, düşünme, bilinçlenme ve yaptıklarının derinlerine inme sorunudur.”

Prof. Dr. Fikri AKDENİZ

Çukurova Üniversitesi

ATATÜRK' te Bilimsel anlayış tutkusu

Atatürk'ün

- Yaptıkları
- İlkeleri
- Devrimleri
- Özdeyişleri

Bazı kaynaklar:

[Anıtkabir Özel Defteri](#)

[Atatürk Araştırma Merkezi](#)

[Atatürk Devrimleri](#)

[Atatürk Günlüğü / Atatürk Takvimi](#)

[İşte Atatürk](#)



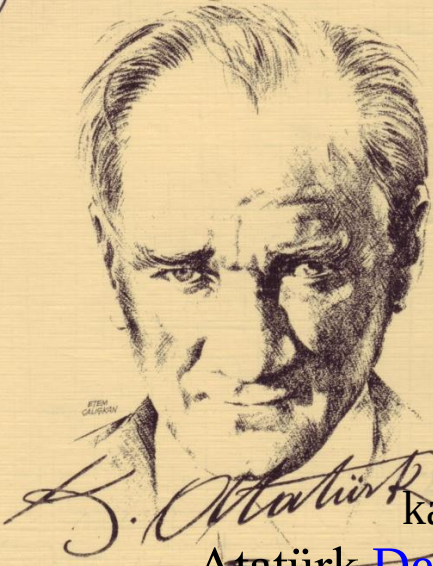
Atatürk'ün

Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK'ten SEÇME SÖZLER



Derleyen
Cihat İMER

3. Basım -
1989



Bazı
kaynaklar:
Atatürk [Devrimleri](#)
Atatürk [Günlüğü](#)

REMZİ KİTABEVİ



Özdeyişleri:

- Yol gösterici
- Yüreklendirici
- İsteklendirici

Atatürk'ten bir özdeyiş:



“Yolunda yürüyen yolcunun, yalnız ufku görmesi yeterli değildir. Mutlaka, ufkun ötesini de görebilmesi gerekir.”

Mustafa Kemal ATATÜRK

- 
- A satellite map of the Eastern Mediterranean region, showing the coastlines of Turkey, Syria, and Iraq, with the Red Sea and Persian Gulf visible in the background. The map is used as a background for the presentation slide.
- Acaba Atatürk olmasaydı Türkiye ne olurdu?
 - Atatürk bilgileri / Atatürk bilinci
 - ➔ • Atatürk ve bilimsel düşünce
 - Atatürk ve Türkçe
 - Konuşmacının bazı çalışmaları
 - Türkçe için ne yapabiliriz?

Atatürk İlkeleri

İlkeler:

1. Cumhuriyetçilik
2. Milliyetçilik
3. Halkçılık
4. Devletçilik
5. Laiklik
6. Devrimcilik
(İnkılapçılık)



Bütünleyici İlkeler:

1. Milli Egemenlik
2. Milli Bağımsızlık
3. Milli Birlik ve Beraberlik
4. Yurtta Sulh Cihanda Sulh
5. Çağdaşlaşma
- 6. Bilimsellik ve Akılcılık**
7. İnsanlık ve İnsan Sevgisi

Lütfen dikkat: “İnkılap” demeyin! “İnkılap” “kelpleşme” yani “köpekleşme” demektir!

Atatürk ilkeleri



• Bilimsellik:

- Dünyada her şey için, medeniyet için, hayat için, başarı için **en gerçek yol gösterici bilimdir**, fendir. (1924)
- Türk milletinin yürümekte olduğu ilerleme ve medeniyet yolunda, elinde ve kafasında tuttuğu meşale, **müspet bilimdir**. (1933)

• Akılcılık:

- Bizim, **akıl, mantık, zekâyla hareket etmek** en belirgin özelliğimizdir. (1925)

Atatürk ve Bilim

GÜNEŞ KAZDAĞLI

1998

interpro



Almanya Seyahati	29
Son Ünvan Son Görev	30
Kütüphane ve Kitapçı Dükkanı	33
Harita Mektebi	36
Hanımlar ve Beyler	37
İzmir İktisat Kongresi	39
Cumhuriyet	41
Eğitim Birliği	44
Batı Desteği	45
Latin Alfabeti	46
Yeni Okullar	49
Tarımsal Kalkınma İçin Yeni Okullar	52
Bundan Ötesi Eğitim Meselesi	53
Ayak Direyen Kurum	55
"Hocamız Hatıra Toplamaya Meraklı"	59
Atatürk İçin Darülfünun Önemliydi	60
2 Yıllık Reform Süreci Başlıyor	61
Yanlış Anlaşılan Özerklik	62
Akşam Yemeği ve Reşit Galip Bey	63
Kırmızı Kalemle Alınan Not	65
Bir Kültür Programı	66
"Çare Yeni Bir Üniversite"	67
Alman Bilim Adamları	69
Milletvekilinin 3 Katı Maaş	70
Bilimde Parlayan Bir Yıldız	71
1933 Üniversite Reformu ve Bugün	74

Atatürk'ün bilim alt yapısı oluşturmakta isabetli kararlarına bir örnek:

Cevaplarıyla Atatürk'ü sevindiren ve Türkiye'nin geleceği açısından umutlandıran Aydın, Atatürk'ün arzusuyla yüksek öğrenimini tamamlamak için Amerika'ya gönderildi. 1942 yılında Amerika'da Harvard Üniversitesi'nde doktorasını tamamladı. Sonra Türkiye'ye döndü. Bilim Tarihi dalında Dünya'da ilk doktora derecesini alan Aydın Sayılı o gün Atatürk'ün sorularına eksiksiz cevap veren Ankara Erkek Lisesi öğrencisi Aydın'dan başkası değildi. Ordinaryus Prof. Dr. Aydın Sayılı Cumhuriyetin yetiştirdiği bir bilim adamı olarak, hep Cumhuriyet için yaşadı.⁽⁵²⁾

Kazdağlı, s. 79

Sayılı, Aydın (1989). Hayatta En Hakiki Mürřit İlimdir, Gündoęan Yayınları, Ankara.



“İlim mutlaka cahilliği yener.

O halde halkı aydınlatmak lazımdır.”

Atatürk

“İlim ve fen ve ihtisas nerede varsa, sanat nerede
varsa **gidip, öğrenmeye mecburuz.**”

Atatürk



“İlim tercüme ile olmaz, inceleme ile olur.” Atatürk.

Geometri

Doğumunun 100. Yılında
ATATÜRK'E ARMAĞAN

Atatürk'ün Yazdığı Geometri Kitabı (1937)

(“İşte Atatürk” sitesinden [PDF](#) olarak indirebilirsiniz (6,8 MB))

Türk Dil Kurumu Yayınları

İşte bu 44 sayfalık küçük kitapta* *boyut, uzay, yüzey, düzey, çap, yarıçap, kesek, kesit, yay, çember, teğet, açı, açıortay, içters açı, dışters açı, taban, eğik, kırık, çekül, yatay, düşey, dikey, yöndeş, konum, üçgen, dörtgen, beşgen, köşegen, eşkenar, ikizkenar, paralelkenar, yanal, yamuk, artı, eksi, çarpı, bölü, eşit, toplam, oran, orantı, türev, alan, varsayı, gerekçe* gibi terimler hep bu amaçla Atatürk tarafından türetilip konmuştur.

Atatürk ilke adamı olduğu için, bunları hoş görecekti, hattâ sevinecekti, yeter ki ortaya koyduğu ilke sarsılmasın ve yine *zâviyetân-ı mütekabiletân-ı dâhiletân* (= içters açılar) gibi terimlere dönülmesin.

Ankara, 10. 11. 1971

Türk Dil Kurumu Başuzmanı

A. DİLÂÇAR

- 
- Acaba Atatürk olmasaydı Türkiye ne olurdu?
 - Atatürk bilgileri / Atatürk bilinci
 - Atatürk ve bilimsel düşünce
 - ➔ • Atatürk ve Türkçe
 - Konuşmacının bazı çalışmaları
 - Türkçe için ne yapabiliriz?

Dil ve önemi:

“Dil benliğimizin özüdür.”

(The language is the core of our being.)

Noam Chomsky ile Söyleşi,
Discover, (Kasım, **2011**), s. 66-71.



Türkçe ve Atatürk

Türk dili Türk milleti için kutsal bir hazinedir.
Çünkü Türk milleti geçirdiği **sayısız felâketler**
içinde ahlâkının, geleneklerinin, hatıralarının,
çıkarlarının, kısaca bugün kendi milliyetini yapan
her şeyin dili sayesinde korunduğunu görüyor.
Türk dili Türk milletinin, kalbidir, zihnidir.

Atatürk (**1929**)

sı için Bilge Kağan (öl.734) diyor ki: *Türk milleti, irkil ve kendine dön!**

Bilge Kağan(öl.734)'ın burada zikretmediği fakat kendisinden çok önceleri, aynı şekilde bir Gök-Türk hükümdarı olan İşbara Kağan (hük. 581-587) tarafından vurgulanan Türkçe ve Türk töresi de ilave edilince Türk devlet görüşünü belirleyen prensipler ortaya çıkmaktadır.

Millî dil (Türkçe) ve bir de Türk töresi'ne pekçok önem veren Gök-Türk hükümdarı İşbara Kağan (hük.581-587) zamanında çıkan büyük isyanların bastırılması için, komşu (-fakat ezeli rakib ve düşman olan-) Çin'den yardım istenmesi üzerine Çinliler iki şartla yardım edebileceklerini söylemişti:

- a) Türkçeyi terk edip, Çince konuşacaksınız;
b) Bundan böyle Çin geleneklerini benimseyeceksiniz.

Gök-Türk imparatoru İşbara Kağan, Çin imparatoruna gönderdiği cevapta: **Türkçe'den ve Türk töresi'nden vaz geçmenin mümkün olmadığını, çünkü bu hususta bütün milletin "birlikte çarpan tek yürek gibi" olduğunu bildirmiş ve Çin teklifini geri çevirmişti.****

Gök-Türk imparatorlugundan (miladi 6 ncı asırdan) beri Türkçe'nin ve Türk töresi'nin önemini idrak eden "...Türkler hiçbir zaman, hiçbir yerde milli dillerine (Türkçeye) besledikleri imandan inhiraf etmemişler, eski soy hatıralarını unutmamışlardır. Miladın 800 tarihinden 1000 tarihine kadar iki asır içinde.... üç defa DİN değiştirdikleri halde, DİL değiştirmemişlerdir.. (Soy bakımın-

* O zamanki Türkçe ile: -**Türk budun, ertün, ökün.** Buradaki üç kelimenin anlamları şöyledir: **budun** "millet" demektir; **ert-mek** "vaz geçmek" manasınadır, **ökün-mek** ise "pişman olmak"tır.

** Liu Maotsai, *Die Chinesischen Nachrichten zur Geschichte der Ost-Türken/ Tu-Kiue*, Wiesbaden, 1938; s.53.



Türklerde Ahlâk ve Dünya Görüşü

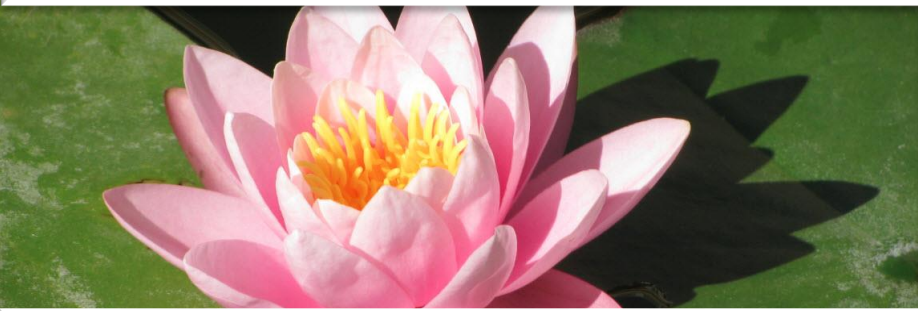
Prof. Dr. Nihat Keklik



ÖTÜKEN

İstanbul - 2001

- **1928**, 1 Kasım: [Harf devrimi](#)
- **1932**, 12 Temmuz:
[Türk Dil Kurumu](#), *Türk Dili Tetkik Cemiyeti* adıyla kuruldu
- **1932**, **26 Eylül**-5 Ekim: Birinci Türk Dili Kurultayı
- Dil bayramı: **26 Eylül**



“Güzel dilimizi ifade etmek için **yeni Türk harflerini kabul ediyoruz**. Bizim ahenkli, zengin lisanımız yeni Türk harfleriyle kendini gösterecektir.” Atatürk (**1928**)



Yıl	Okur yazar oranı
1923	% 2,5
1927 ¹	% 10.5 (1927 resmî sayımlar)
1935 ²	% 20.4 (1935 sayımları)
2005 ³	% 88.3
2013 ⁴	% 94. 92

¹ Harf devrimi yapılmadan 1 yıl önce yapılan nüfus sayımları

² Yeni Latin harfleri ile 7 eğitim dönemi sonrası

³ Birleşmiş Milletler 2005 Yılı Gelişme Programı Raporu'na göre

⁴ Türkiye İstatistik Kurumu [Raporu](#)

Alfabeler:

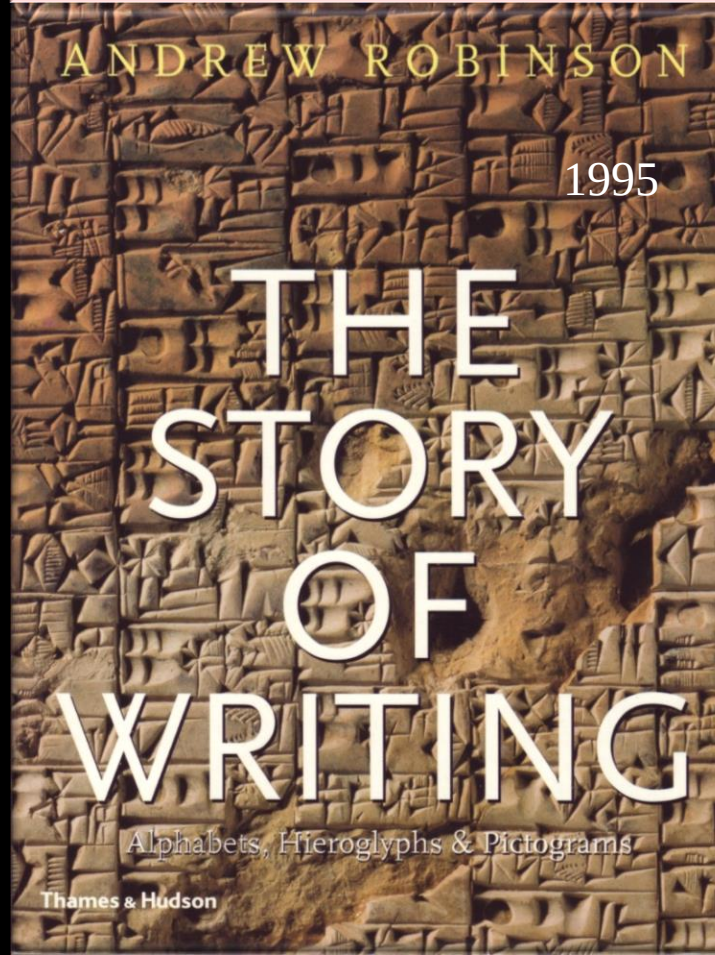
Türk

Latin

Etrüsk

Bilindiği gibi Türk alfabesi Latin alfabesinin Türkçeye uyarlanmış bir biçimidir.

Latin alfabesi Etrüsk alfabesinden uyarlanmıştır. (A. Robinson, s. 13)



Etrüskler

MÖ 800 – MÖ 264



(Konuşmacının, 1959'da İtalyanca öğrenirken bulunduğu üniversitenin yanındaki)

Etrüsk kapısı, Perugia

ADILE AYDA

LES ÉTRUSQUES
ÉTAIENT-ILS
DES TURCS ?

PARIS 1971

ADİLE AYDA

Ancien Ministre

**Les Etrusques
étaient des Turcs
(Preuves)**

ANKARA
1985

ADİLE AYDA

Emekli Elçi

**TÜRKLERİN
İLK ATALARI**



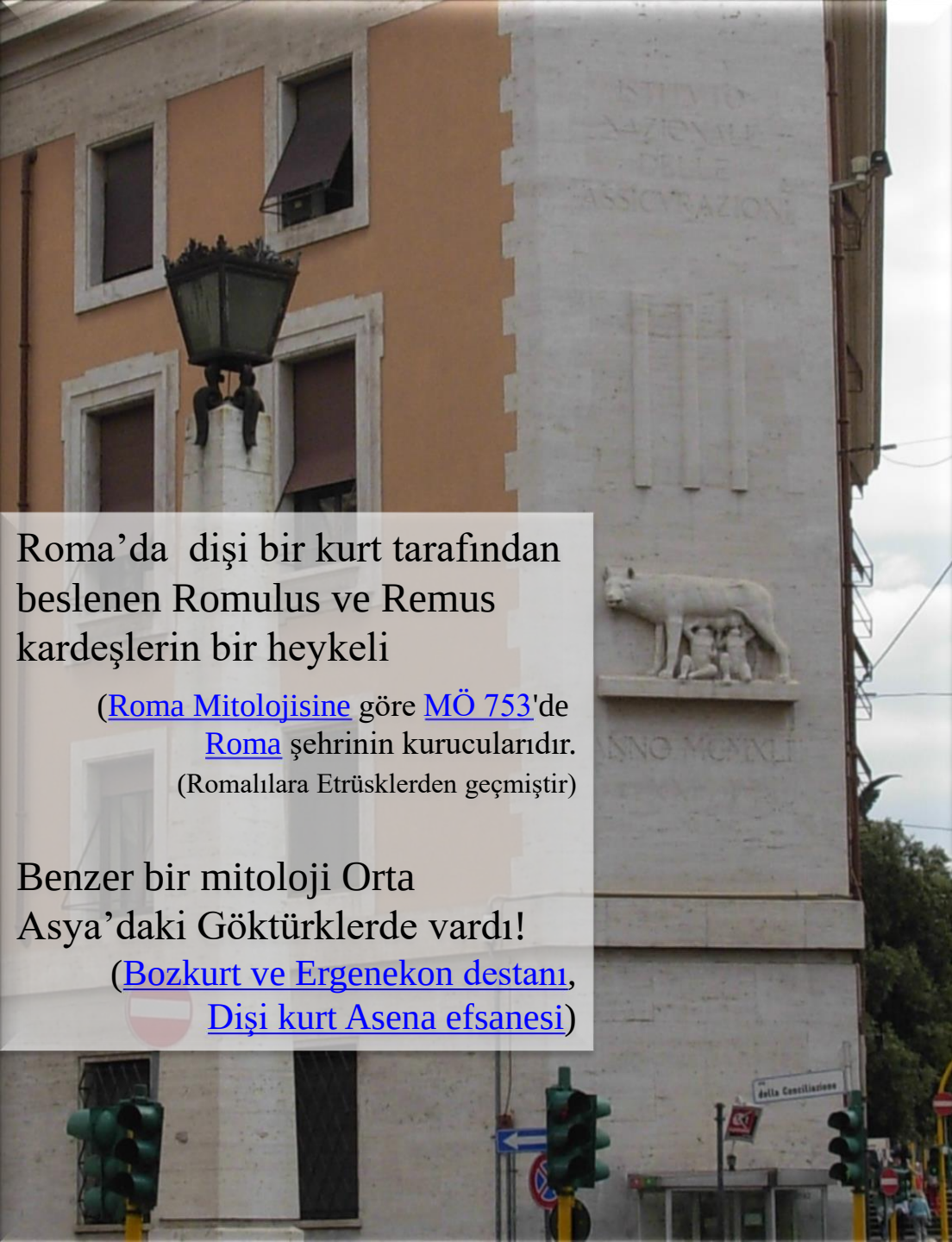
Ankara
1987

Etrüskler Türk mü
idiler?

Paris 1971

Etrüskler Türk
idiler (Kanıtlar)

Paris 1985



Roma'da dişi bir kurt tarafından beslenen Romulus ve Remus kardeşlerin bir heykeli

([Roma Mitolojisine](#) göre [MÖ 753](#)'de [Roma](#) şehrinin kurucularıdır.
(Romalılara Etrüsklerden geçmiştir)

Benzer bir mitoloji Orta Asya'daki Göktürklerde vardı!

([Bozkurt ve Ergenekon destanı](#),
[Dişi kurt Asena efsanesi](#))

Tarihten Bir Kesit Etrüskler

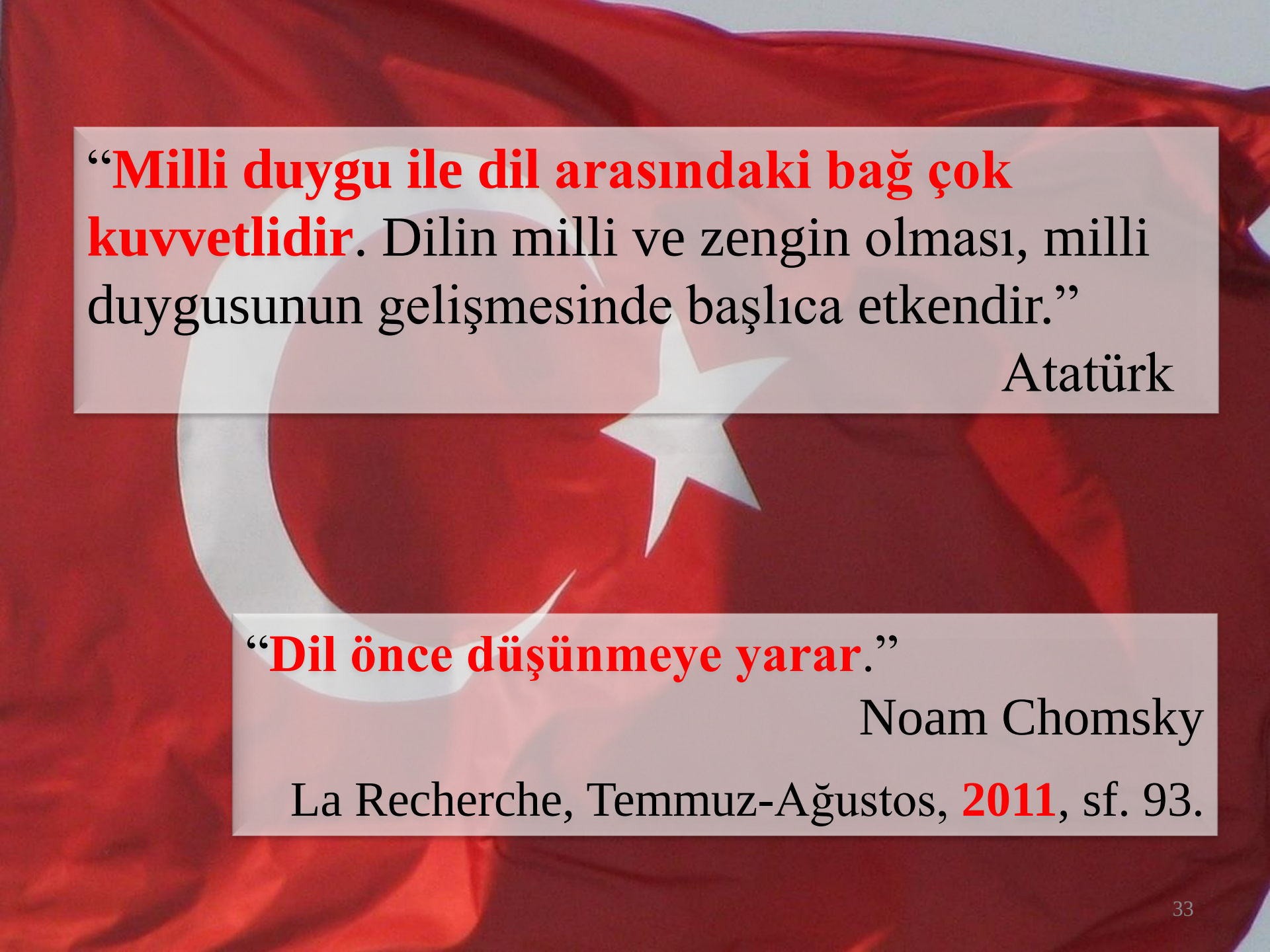
2-4 Haziran 2007, Bodrum

Sempozyum Bildirileri

TÜRK TARİH KURUMU



2008



“Milli duygu ile dil arasındaki bağ çok kuvvetlidir. Dilin milli ve zengin olması, milli duygusunun gelişmesinde başlıca etkindir.”

Atatürk

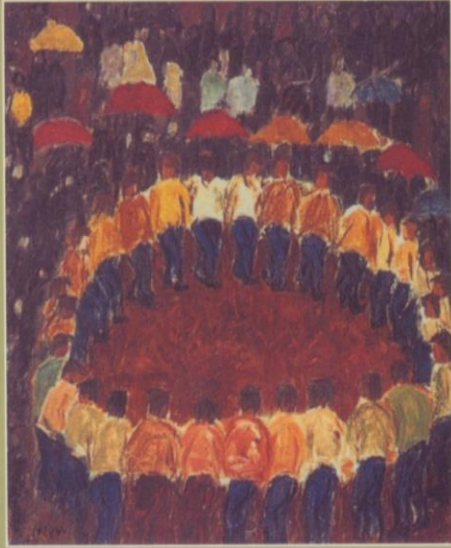
“Dil önce düşünmeye yarar.”

Noam Chomsky

La Recherche, Temmuz-Ağustos, **2011**, sf. 93.

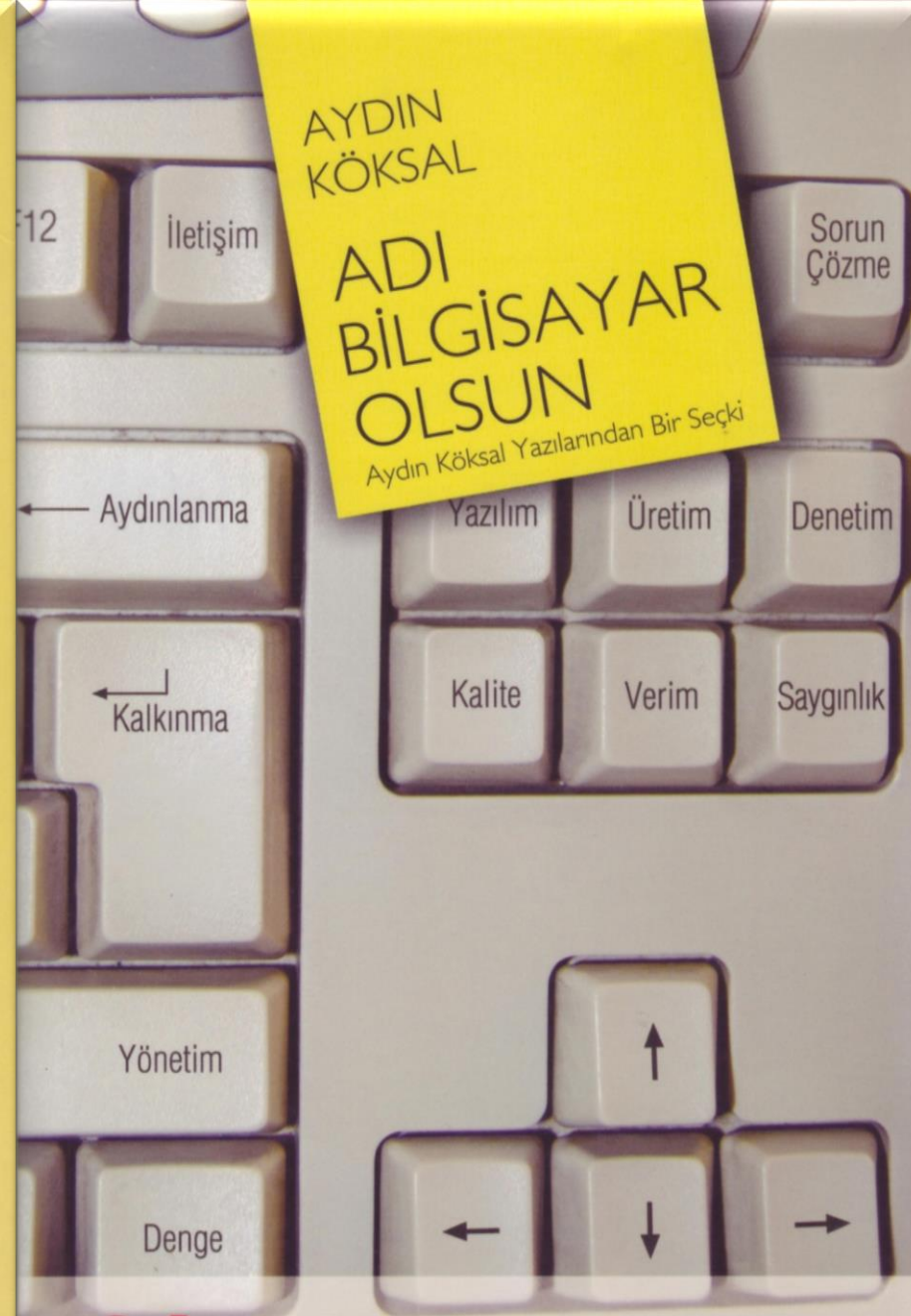
Prof.Dr. Aydın KÖKSAL

DİL İLE EKİN



TOROSLU
kitaplığı

2003



Cumhuriyet
Kitapları

Bilişim
Yazıları

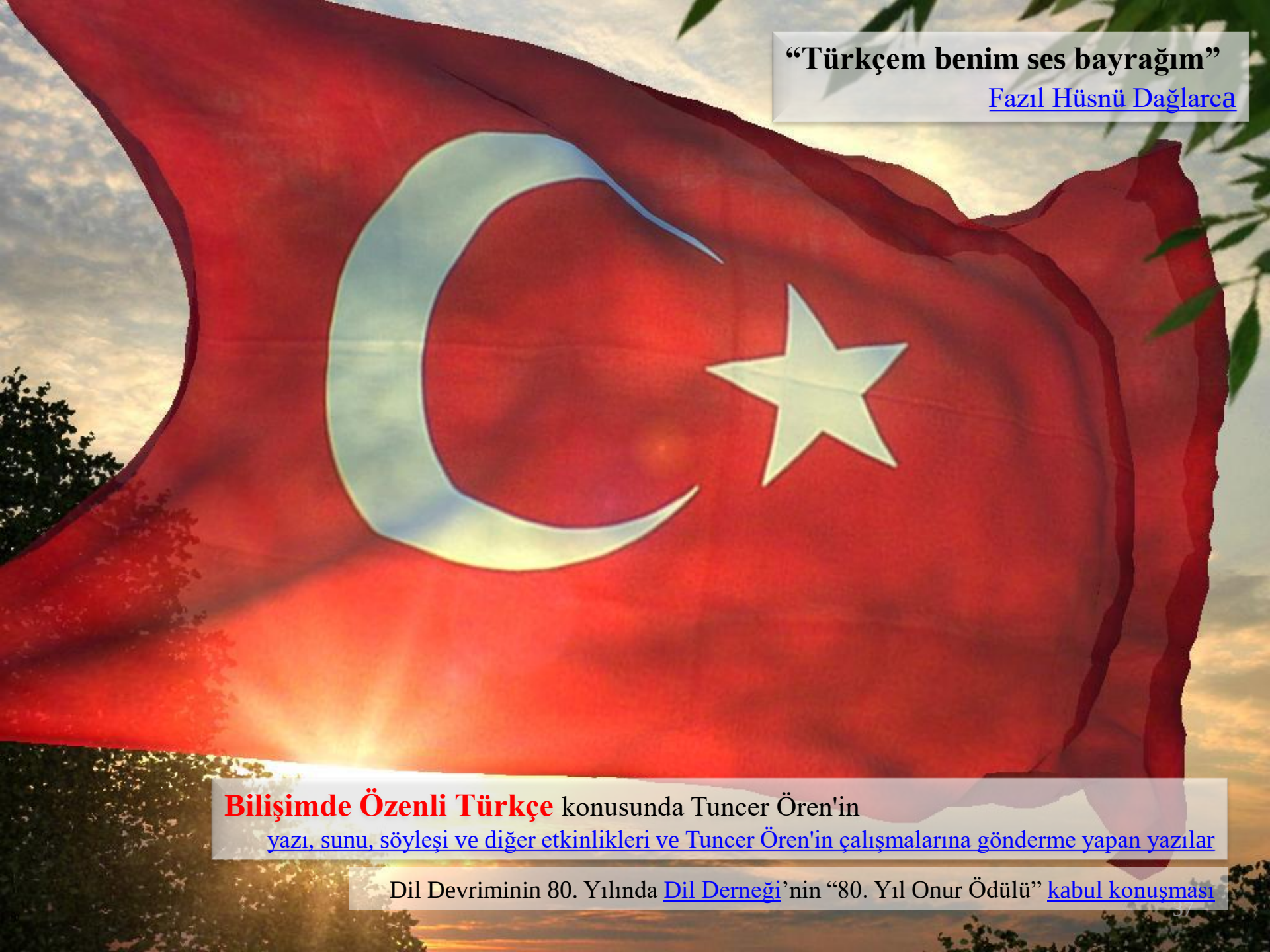
2010

“Ülkesini yüksek
bağımsızlığını korumasını
bilen Türk milleti, **dilini de
yabancı diller
boyunduruğundan
kurtarmalıdır.**”

Atatürk (1930)



- 
- A satellite map of Turkey and its surrounding regions, including the Black Sea to the north, the Aegean Sea to the west, and the Mediterranean Sea to the south. The map shows the country's geographical features, including its coastline and major cities.
- Acaba Atatürk olmasaydı Türkiye ne olurdu?
 - Atatürk bilgileri / Atatürk bilinci
 - Atatürk ve bilimsel düşünce
 - Atatürk ve Türkçe
 - ➔ • Konuşmacının bazı çalışmaları
 - Türkçe için ne yapabiliriz?



“Türkçem benim ses bayrağım”
[Fazıl Hüsnü Dağlarca](#)

Bilişimde Özenli Türkçe konusunda Tuncer Ören'in
[yazı, sunu, söyleşi ve diğer etkinlikleri ve Tuncer Ören'in çalışmalarına gönderme yapan yazılar](#)

Dil Devriminin 80. Yılında [Dil Derneği](#)'nin “80. Yıl Onur Ödülü” [kabul konuşması](#)

Modeling and Simulation Dictionary
English-French-Turkish

Dictionnaire de modélisation et simulation
Français-Anglais-Turc

Modelleme ve Benzetim Sözlüğü
Türkçe-İngilizce-Fransızca

Tuncer Ören &

The French Team: Lucile Torres (coordinator),
Frédéric Amblard, Jean-Pierre Belaud, Jean Caussanel,
Olivier Dalle, Raphaël Duboz, Alain Ferrarini, Claudia Frydman,
El-Amine Maâmar Hamri, David Hill, Aziz Naamane,
Pierre Siron, Erwan Tranvouez, Gregory Zacharewicz

Avec le soutien de:



CENTRE NATIONAL
DE LA RECHERCHE
SCIENTIFIQUE



2006 May, Marseilles, France

ISBN: 2-9524747-0-2

Benzetim Sözlüğü – 2. sürüm:
11000'den fazla terim

1. Çince-İngilizce (~9000 terim) (2012)
30 katılımcı
2. İngilizce-Fransızca-
İspanyolca-İtalyanca-**Türkçe***
3. (terimler gözden geçirilmekte)
~80 katılımcı

* İlk 5000 Türkçe terim Tuncer Ören tarafından

Benzetim Sözlüğü projesi:

http://www.site.uottawa.ca/~oren/SCS_MSNet/simDic.htm

SÜRÜM 1.0

T Ü R K İ Y E BİLİŞİM ANSİKLOPEDİSİ

- İngilizce-Türkçe, Türkçe-İngilizce
3000 terimlik dizinler

BAŞEDİTÖRLER:

Prof. Dr. TUNCER ÖREN • Ottawa Üniversitesi
TUNCER ÜNEY • Türkiye Bilişim Vakfı
Dr. RİFAT ÇÖLKESEN • Beykent Üniversitesi

- Türkiye bilişimiyle ilgili 60,
evrensel bilişim konularında 179 makale.
- ~ 200 yazar, 22 Editör, 3 Başeditör

EDİTÖRLER

Prof. Dr. Adnan Yazıcı
Prof. Dr. Altay Güvenir
Avniye Tansuğ
Prof. Dr. Aydın Köksal
Dr. Aydın Kolat
Prof. Dr. Bülent Örencik
Prof. Dr. Bülent Sankur
Prof. Dr. Emre Harmancı
Prof. Dr. Ersin Töreci
Prof. Dr. Fuat İnce
Dr. Gülgün Kayakutlu
Hülya Küçükaras
Prof. Dr. İhsan Sabuncuoğlu
Prof. Dr. Muhittin Gökmen
Doç. Dr. Mustafa Akgül
Müzeyyen Pervan
Dr. Rifat Çölkesen
Prof. Dr. Selahattin Kuru
Prof. Dr. Semih Bilgen
Tuncer Üney
Prof. Dr. Ünal Yarımağan
Prof. Dr. Yahya Karslıgil 39

Türkiye Bilişim Derneği ([TBD](#))

Özenli Türkçe Çalışma Grubu (kuruluş 24 Temmuz **2013**)

Ülkü: Türkçenin, bilişim alanında ve bilişimle ilgili konularda özenli kullanımı.

Görev: Türkçe bilişim dilinin varsıllaşmasına katkıda bulunmak.

- ▶ Tanıtım
- ▶ Kurullar ve Üyeler
- ▶ Türkiye'deki Bilişim Kuruluşları
- ▶ Türkçe Toplulukları
- ▶ Türkçe Kitaplar
- ▶ Bilişim Degisi'nde Çıkan Yazılar
- ▶ Türkiye'deki Yazı ve Çalışmalardan Seçmeler
- ▶ Türkçeden Başka Dillerden Seçmeler
- ▶ Sözlükler
- ▶ Yeni Terimler
- ▶ Toplantılardaki Etkinlikler
- ▶ Özlü Sözler

101 bilişim kuruluşu

24 Türkçe topluluğu

Bu sayfa şu bölümleri içermekte:

- Türkçe kaynakçaları
- Türkçe Ders Kitapları
- Atatürk, Dil Devrimi ve Türk Dili
- ★ Türkçe bilinci
- Türkçenin gücü
- Dil ve Kültür
- Türkçe Üzerine Denemeler, Eleştiriler
- Türkçede ekler ve terim yapma
- Dilbilgisi
- Yazım kılavuzları
- Türkçede sıkça yapılan hatalar
- Türkçenin tarihi
- Türkçenin Başka Dillerle İlgisi
- Dilcilere saygı

Türkiye Bilişim Derneği ([TBD](#))

► [Özenli Türkçe Çalışma Grubu](#) (kuruluş 24 Temmuz 2013)

Ülkü: Türkçenin, bilişim alanında ve bilişimle ilgili konularda özenli kullanımı.

Görev: Türkçe bilişim dilinin varsıllaşmasına katkıda bulunmak.

- Tanıtım
- Kurullar ve Üyeler
- Türkiye'deki Bilişim Kuruluşları
- Türkçe Toplulukları
- Türkçe Kitaplar
- Bilişim Degisi'nde Çıkan Yazılar
- Türkiye'deki Yazı ve Çalışmalardan Seçmeler
- Türkçeden Başka Dillerden Seçmeler
- Sözlükler
- Yeni Terimler
- Toplantılardaki Etkinlikler
- Özlü Sözler

“[Bilişim](#) Dergisi”

ve Türkçe, Türkçe bilinci ve Türkçe terimler konulu yazılar

Terim çalışmalarından bazı örnekler:

“Giriş ve Girdi” türleri için **166** Türkçe terim

“Makine Anlamasının” **80**'e yakın türü için Türkçe terim

350 tür “hata” için Türkçe terim

170 tür “değer” (İng. Value) için Türkçe terim

353 “değişken” türü için Türkçe terim

“Bitcoin” ile ilgili **58** Türkçe terim

Türkiye Bilişim Derneği ([TBD](#))

[Özenli Türkçe Çalışma Grubu](#) (kuruluş 24 Temmuz 2013)

Ülkü: Türkçenin, bilişim alanında ve bilişimle ilgili konularda özenli kullanımı.

Görev: Türkçe bilişim dilinin varsıllaşmasına katkıda bulunmak.

- Tanıtım
- Kurullar ve Üyeler
- Türkiye'deki Bilişim Kuruluşları
- Türkçe Toplulukları
- Türkçe Kitaplar
- Bilişim Degisi'nde Çıkan Yazılar
- ▶ Türkiye'deki Yazı ve Çalışmalardan Seçmeler
- ▶ Türkçeden Başka Dillerden Seçmeler
- Sözlükler
- Yeni Terimler
- Toplantılardaki Etkinlikler
- Özlu Sözler

[Yakında güncellenecek](#)

İstatistikler:

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	toplam
2010'lar	4	8	6	16	19	1					54
2000'ler					1	4	2	6	3	3	19
1990'lar									1		1
											74

Türkiye Bilişim Derneği ([TBD](#))

[Özenli Türkçe Çalışma Grubu](#) (kuruluş 24 Temmuz 2013)

Ülkü: Türkçenin, bilişim alanında ve bilişimle ilgili konularda özenli kullanımı.

Görev: Türkçe bilişim dilinin varsıllaşmasına katkıda bulunmak.



Sözlükler

Türkçe:

- Türkçe [Bilişim Terimleri Sözlükleri](#) (64 sözlük)
- TBD [Bilişim Terimleri Sözlüğü](#)
- [Türkçe sözlükler](#) (274 sözlük)
- DD [Türkçe Sözlük](#)
- TÜBA [Sosyal Bilimler Terimleri Sözlükleri Kaynakları](#)
- DD [Kısaltmalar Dizelgesi](#)
- [Etkileşimli tematik sözlükler ve sosyal medya](#) (Bilişim, Şubat 2012, s.16-69)
- [Türkçenin Teknik Terim Zenginliği](#) (Şükrü Halûk Akalın, Türk Dili Dergisi, TDK yayını, sayı: 624, Aralık 2003) TDK'nin yayımladığı 69 terim sözlüğü dizelgesi de var.)
- [Türkiye'de Ağız Sözlükleri](#), Zeynep Korkmaz,

Başka dillerde:

- İngilizce: [OneLook](#)
- İngilizce – Bilişim sözlükleri: [Bulut bilişim](#)
- “OneLook” tarafından dizinlenmiş [çevrimiçi sözlükler](#)
- [Çevrimiçi sözlükler](#) (Çeşitli diller için)
- [Çevrimiçi sözlükler](#) (Çeşitli diller için) (Language Automation)
- [Çevrimiçi sözlükler](#) (Çeşitli diller için) (Frank Dietz)
- [Kökenbilim \(etimoloji\) sözlükleri](#) (Çeşitli diller için)

Türkiye Bilişim Derneği ([TBD](#))

[Özenli Türkçe Çalışma Grubu](#) (kuruluş 24 Temmuz 2013)

Ülkü: Türkçenin, bilişim alanında ve bilişimle ilgili konularda özenli kullanımı.

Görev: Türkçe bilişim dilinin varsıllaşmasına katkıda bulunmak.



Tanıtım



Kurullar ve Üyeler



Türkiye'deki Bilişim Kuruluşları



Türkçe Toplulukları



Türkçe Kitaplar



Bilişim Degisi'nde Çıkan Yazılar

Özlü Sözler

1. Türkçe ve Türkçe bilinci konusunda özlü sözler
2. Niçin ve nasıl Türkçe özüllü olunur?

“Türkçemizin bilim dili olup olmadığını sorgulamadan önce, Türk olarak, kültürümüze ve özellikle anadilimize olan duyarlılığımızı, inancımızı, güvenimizi ve kendi payımıza düşenleri yapıp yapmadığımızı sorgulamamız gerekir. Türkçe bilincinden yoksun olunması, kuşkusuz Türkçenin gerek gelişmesine gerek bilim dili olmasına en büyük engeldir.”

Tuncer Ören (2013). [Bilim Dili Olarak Türkçe ve Türkçe Bilinci](#). Anahtar – Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Dergisi, Ağustos, 2013, s. 22-27.



Özlü Sözler

- 
- Acaba Atatürk olmasaydı Türkiye ne olurdu?
 - Atatürk bilgileri / Atatürk bilinci
 - Atatürk ve bilimsel düşünce
 - Atatürk ve Türkçe
 - Konuşmacının bazı çalışmaları
 - ➔ • Türkçe için ne yapabiliriz?

Bir saptama: Türkçemiz, oya gibi, hatta bir kuyumcu duyarlığı ile işlenmeye layık olacak kadar değerli bir dildir.

Negroponte İngilizceden bahsederken, Türkçeden övgü ile bahseder ve şöyle yazar: “İngilizce en güç olanlardandır; ... Türkçe gibi başka diller çok daha kolaydır. ... Dolayısıyla sözcük düzeyinde, bilgisayarla konuşma sentezi yapacaklar için Türkçe rüyalarının gerçekleşmesidir”

[Negroponte 1995, Being Digital.
Alfred A. Knopf, New York, NY, ABD, s. 145].

English is one of the hardest, because we write (right and rite) it in such an odd and seemingly illogical way (weigh and whey) Other languages, such as **Turkish**, are much easier In fact, **Turkish** is very simple to synthesize because Atatürk moved that language from Arabic to Latin letters in 1929 and, in so doing, made a one-for-one correspondence between the sounds and the letters You pronounce each letter no silent letters or confusing diphthongs Therefore, at the word level, **Turkish** is a dream come true for a computer speech synthesizer

Türkçenin düzenliliğine (ve güzelliğine) bir örnek

Büyük ünlü uyumu (Türk Dil Kurumu (TDK) ([kural dışı sözcükler](#)):

Bir kelimenin birinci hecesinde kalın bir ünlü (a, ı, o, u) bulunuyorsa diğer hecelerdeki ünlüler de kalın, ince bir ünlü (e, i, ö, ü) bulunuyorsa diğer hecelerdeki ünlüler de ince olur:

adım, ayak, boyunduruk, burun, dalga, dudak, kırlangıç; beşik, bilezik, gelincik, gözlük, üzengi, vergi, yüzük vb.

Küçük ünlü uyumu (Türk Dil Kurumu (TDK) ([kural dışı sözcükler](#)):

Bir kelimedede düz ünlüden sonra düz (a, e, ı, i),

yuvarlak ünlüden sonra yuvarlak dar (u, ü) veya düz geniş (a, e) ünlüler bulunur:

anlaşmalı, bilek, çilek, ısırarak, ılıklaşmak, kayıkçı, seslenmek, yeşil; boyunduruk, börekçi, çocuk, güreşmek, ocakçı, odun, özlemek, sürmek, vurmak, yoklamak, yorgunluk, yumurta, yüreksiz vb.

Türkçenin büyük ve küçük ünlü uyumları (Tuncer Ören)

	Kalın		İnce	
	Geniş	Dar	Geniş	Dar
Düz	a	ı	e	i
Yuvarlak	o	u	ö	ü

Birey olarak yapabileceğimiz çok şey var:

Türkçemizi özenle kullanmak

Türkçemizi özenle kullandır(t)mak



- Türkçemizi yazım kurallarına göre kullanmak
- Türkçeleri varken yabancı sözcük kullanmamak
- Bilgisayarlarda olan yetenekleri kullanarak Türkçe harfleri doğru kullanmaya özen göstermek

Türkçemizi **özensiz** ve hatta özentili kullananları uyarmak

Bazı örnekler:

Şunlar marifet değildir:

“indirim” yerine “indream” yazmak

“lokum” yerine “loqum”

“vişne” yerine “vishne”

“Çeşme” yerine “Cesme” (Örneğin, biz “Nestlé”yi doğru yazarız!

“Çeşme” yerine “Chesme” diye yazanlar, “Chesme”yi,
Fransızların “şesme”, İtalyanların da “kesme” diye
okuyacaklarını düşünseler.



ONLINE ETYMOLOGY DICTIONARY

Search: yogurt

Search Mode

OK

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

yogurt (n.)

also *yoghurt*, 1620s, a mispronunciation of Turkish *yogurt*, in which the -g- is a "soft" sound, in many dialects closer to an English "w." The root *yog* means roughly "to condense" and is related to *yogun* "intense," *yogush* "liquify" (of water vapor), *yogur* "knead."

Dil özürlü olmak bize yakışmıyor:

Çeşme kalesinin mimarı dillere göre değişik!

ÇEŞME KALESİ SULTAN II.BEYAZIT DÖNEMİNDE
1508 YILINDA İNŞAA EDİLDİ.

AYDIN VALİSİ MİR HAYDAR TARAFINDAN

MİMAR AHMET OĞLU MEHMET'E YAPTIRILMIŞTIR.

THE ÇEŞME CASTLE WAS BUILT DURING THE REIGHT
OF THE OTTOMAN SULTAN BEYAZIT II.THE SECOND IN
1508 THE CASTLE WAS THE SIGNED AND CONSTRUCTED
BY THE ARCHITECT AHMET SON OF MEHMET UNDER THE
DIRECTION OF THE PROVINCIAL GOVERNOR OF
AYDIN MIR HAYDAR

LA FORTERESSE DE ÇEŞME FUT CONSTRUITE PENDANT
LA RÉGNE DU SULTAN OTTOMAN BEYAZIT II EN 1508
L'ARCHITECTE AHMET, FILS DE MEHMET L'A DESSINÉE ET
L'A FAIT CONSTRUIRE SOUS LA DIRECTION DU GOUVERNEUR
RÉGIONAL D'AYDIN, MIR HAYDAR

Resim: 20 Mayıs 2015
Tuncer Ören

Bilgisayarlarda kullanılabilecek harf türlerinden örnekler:

Bilgisayarlarda kullanılabilecek harf türlerinden örnekler:

Recently used symbols:

•	~	–	â	é	ç	ū	Ö	©	à	√	+	˙	Ω	§	è	á	à	Û	≤	*	Δ	β	α	,	;	ü	►	→	ö	ó
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Birey olarak yapabileceğimiz çok şey var:

Türkçe bilincini vurgulayan kaynaklardan yararlanmak

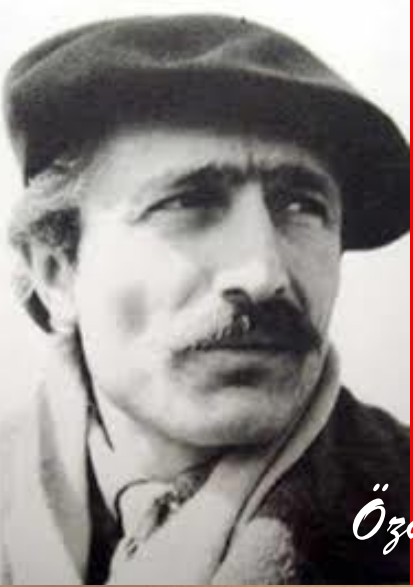
Örneğin,

- Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Merkezindeki [yazılar](#)
- Ören, T. (2005). Bilişimde [Özenli Türkçenin Önemi](#).
Bilişim ve Bilgisayar Mühendisliği Dergisi, cilt 1, sayı 1. TBV
(Türkiye Bilişim Vakfı), İstanbul.
(Ayrıca, 2006'da Türkiye Bilişim Ansiklopedisi'nde de yayımlanmıştır).



“Kendi kültürlerine saygı duymayanlar başkalarından saygı beklemek haklarını yitirmiş olurlar. Dilimize özen, benliğimize duyduğumuz saygının bir göstergesidir.”

Tuncer Ören (1998).
[Bilişimde Özenli Türkçe](#). BT Haber,
sayı 183 (Eylül 7-13, 1998), s. 32.



Özdemir Asaf

LAVİNİA

Sana gitme demeyeceğim.
Üşüyorsun ceketimi al.
Günün en güzel saatleri bunlar.
Yanımda kal.

Sana gitme demeyeceğim.
Gene de sen bilirsin.
Yalanlar isteyorsan yalanlar söyleyeyim,
İncinirsin.

Sana gitme demeyeceğim,
Ama gitme, Lavinia.
Adını gizleyeceğim
Sen de bilme, Lavinia.



Hazırlayan: Fuzulce



BÜYÜK UYANIŞ BAŞLADI



"Türk demek Türkçe demektir,
ne mutlu Türk'üm diyene!"
- Mustafa Kemal ATATÜRK

"Millî eğitim esas olduktan sonra
onun lisanını, usûlünü, vâsıtalarını
da millî yapmak zarûreti münâkaşa
edilemez."
- Mustafa Kemal ATATÜRK (1924)

"Türkçe giderse, Türkiye gider!
Yabancı dille eğitim ile Türkiye gider!"
- Oktay Sinanoğlu

Bursa Konuşmasından;

Oktay Sinanoğlu



**Size, Türkçemizi horlamayın, demeyeceğim,
Ama, gene de Türkçemizi özenle kullanın.**

Tuncer Ören

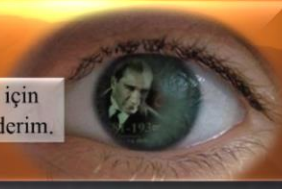
"Dünya'nın sana hürmet etmesini
istiyorsan, kendi benliğine hürmet et.
Milli benliğini bulamayan milletler,
başka milletlerin avıdır".

Atatürk





Konuya ilginiz için
çok teşekkür ederim.



Türkçeye özen gösteren ve Türkçeyi yücelten
kişi ve kuruluşlara sevgi ve saygılarımla.

Tuncer Ören